

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 84/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. februára 2015 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ KROJ], [REDAKČNÝ KROJ], zastúpeného advokátkou JUDr. Alžbetou Slašťanovou, Advokátska kancelária, Námestie Matice slovenskej 5, Žiar nad Hronom, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13 CoP 25/2014-68 z 27. mája 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ KROJ] o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. januára 2015 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ KROJ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako

aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 CoP 25/2014-68 z 27. mája 2014. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 27. januára 2015.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 27. apríla 2012 podal Okresnému súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) návrh na zníženie výživného na syna [REDACTED] (ďalej len „odporca“) zo sumy 110 € mesačne na sumu 50 € mesačne z dôvodu, že od posledného rozhodovania došlo k výraznej zmene pomerov na strane sťažovateľa. Sťažovateľ bol totiž v dôsledku dlhšie trvajúceho nepriaznivého zdravotného stavu od 14. marca 2012 práceneschopný, a to z dôvodu operácie platničiek. Sťažovateľ je telesne postihnutý, v minulosti utrpel úraz a odvtedy má popáleniny po celom tele. Prekonal aj rakovinu obličiek. Napriek tomu prispieval odporcovi aj nad rámec určeného výživného. Sťažovateľ nepredpokladal, že súdne konanie sa bude neúmerne predlžovať, a po čase (12. septembra 2012) vzal návrh späť. Uznesením okresného súdu sp. zn. 12 P 60/2012 zo 16. októbra 2012 bolo konanie zastavené s tým, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Proti uzneseniu podal odporca odvolanie, na základe ktorého bolo uznesenie vo výroku o náhrade trov zrušené a v tomto rozsahu bola vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Ďalším uznesením okresného súdu č. k. 12 P 60/2012-57 z 10. októbra 2013 bolo znova rozhodnuté, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Podľa názoru okresného súdu bol návrh sťažovateľa na zníženie výživného v čase jeho podania dôvodný, pričom tiež usúdil, že náklady na právne zastúpenie odporcu boli neprimerane vysoké vzhľadom na to, že išlo o drobný spor.

Na základe ďalšieho odvolania odporcu uznesením krajského súdu č. k. 13 CoP 25/2014-68 z 27. mája 2014 bolo uznesenie okresného súdu zmenené tak, že sťažovateľ bol zaviazaný nahradiť odporcovi trovy prvostupňového konania v sume 563,04 € a trovy odvolacieho konania v sume 73,61 €. Uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 5. júna 2014 a vykonateľnosť 9. júna 2014. Podľa názoru krajského súdu v danom prípade neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre rozhodnutie o trovách

konania podľa § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Rozhodnutie sťažovateľa požiadať o zníženie výživného bolo predčasné, keďže návrh bol podaný len 1 a pol mesiaca potom, ako došlo k poklesu príjmu, hoci zmena musí mať trvalejší charakter a krátkodobá zmena v pomeroch nie je tou kvalifikovanou zmenou pomerov, na základe ktorej môže súd zmeniť predošlú úpravu výživného.

Sťažovateľ s názorom krajského súdu nesúhlasí. Bol po operácii chrbtice a podľa vyjadrenia lekárov mala jeho práceneschopnosť trvať najmenej rok. Dokonca nebolo ani vylúčené, že natrvalo stratí spôsobilosť na výkon zamestnania. Zarážajúci je podľa sťažovateľa názor krajského súdu, podľa ktorého on mohol predpokladať, že v priebehu konania dôvod na zníženie výživného odpadne.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ podnet Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) na podanie mimoriadneho dovolania. Prípisom Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. Kc 190/14/660-10 z 24. novembra 2014 bol podnet sťažovateľa na podanie mimoriadneho dovolania odložený ako nedôvodný. Prípis bol sťažovateľovi doručený 27. novembra 2014.

Sťažovateľ (vychádzajúc z dátumu doručenia prípisu krajskej prokuratúry, a teda podľa jeho názoru v zákonnej lehote) žiada vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo sťažovateľa na rovnosť účastníka v súdnom konaní a na nestranné rozhodovanie súdu v zmysle čl. 47 ods. 2 Ústavy SR uznesením Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 12P 60/2012, č. k. 13CoP/25/2014 zo dňa 27.5.2014 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 12P 60/2012, č. k. 13 CoP/25/2014 zo dňa 27.5.2014 sa zrušuje a vec sa Okresnému súdu Žiar nad Hronom vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadostučinenie sťažovateľovi vo výške 636,65 € na účet sťažovateľa.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný nahradiť sťažovateľovi náhradu trov konania spočívajúcu z trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vo výške 284,08 € (1 úkon právnej služby v zmysle Vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb ust. § 11 ods. 3 á 134 €, rež. paušál za rok 2014 á 8,04 €), ktoré je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne(...) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za oneskorene podanú.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Uznesenie krajského súdu, proti ktorému sťažnosť smeruje, nadobudlo právoplatnosť (ako to vyplýva z doložky okresného súdu z 13. októbra 2014) ešte 5. júna 2014. Preto sťažnosť, ktorá bola odovzdaná na poštovú prepravu až 27. januára 2015, je oneskorene podaná. Skutočnosť, že sťažovateľ požiadal generálnu prokuratúru o podanie mimoriadneho dovolania, ako aj skutočnosť, že odpoveď krajskej prokuratúry bola sťažovateľovi doručená 27. novembra 2014, pri posudzovaní včasnosti podanej sťažnosti v okolnostiach danej veci nie je právne relevantná.

Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pred podaním sťažnosti bol sťažovateľ povinný vyčerpať opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytoval a na ktorých použitie bol oprávnený podľa osobitných predpisov. Mimoriadne dovolanie, ktoré môže podať len generálna prokuratúra (nie teda sťažovateľ ako účastník konania), nie je možné považovať z pohľadu citovaného ustanovenia za taký opravný prostriedok, ktorý zákon sťažovateľovi účinne poskytoval a na ktorého použitie bol sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Vyplýva to zo skutočnosti, že sťažovateľ osobne nebol oprávnený mimoriadne dovolanie podať. Práve preto hneď po nadobudnutí

právoplatnosti uznesenia krajského súdu mohol sťažovateľ podať proti nemu sťažnosť ústavnému súdu.

Už len na doplnenie treba uviesť, že otázka začatia plynutia zákonnej dvojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde by sa odlišne posudzovala v prípade, keby sťažovateľ sám podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, keďže dovolanie sa v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde považuje za účinný opravný prostriedok, ktorý má účastník konania k dispozícii.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2015